Torstai 25. marraskuuta 2021

P9_TA(2021)0473

Eurooppalaisen sosiaaliturvapassin käyttöönotto sosiaaliturvaoikeuksien ja oikeudenmukaisen liikkuvuuden täytäntöönpanon parantamiseksi sähköisessä ympäristössä

Euroopan parlamentin päätöslauselma 25. marraskuuta 2021 eurooppalaisen sosiaaliturvapassin käyttöönotosta sosiaaliturvaoikeuksien ja oikeudenmukaisen liikkuvuuden täytäntöönpanon parantamiseksi sähköisessä ympäristössä (2021/2620(RSP))

(2022/C 224/07)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 153 artiklan,

— ottaa huomion 14. tammikuuta 2014 antamansa päätöslauselman tehokkaiden työsuojelutarkastusten strategiasta työolojen parantamiseksi Euroopassa ([1]),

— ottaa huomioon 19. tammikuuta 2017 antamansa päätöslauselman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista ([2]),

— ottaa huomioon 17. joulukuuta 2020 antamansa päätöslauselman vahvasta sosiaalisesta Euroopasta oikeudenmukaisten siirtymien toteuttamiseksi ([3]),

— ottaa huomioon 22. lokakuuta 2020 antamansa päätöslauselman työllisyys- ja sosiaalipolitiikasta euroalueella vuonna 2020 ([4]),

— ottaa huomioon 20. tammikuuta 2021 antamansa päätöslauselman sisämarkkinoiden vahvistamisesta: palvelujen vapaan liikkuvuuden tulevaisuus ([5]),

— ottaa huomion 20. toukokuuta 2021 antamansa päätöslauselman EU:n sääntöjen vaikutuksista työntekijöiden ja palvelujen vapaaseen liikkuvuuteen: EU:n sisäinen työvoiman liikkuvuus työmarkkinatarpeiden ja taitojen yhteensovittamisen välineenä ([6]),

— ottaa huomioon 19. kesäkuuta 2020 antamansa päätöslauselman raja- ja kausityöntekijöiden eurooppalaisesta suojelusta covid-19-kriisin yhteydessä ([7]),

— ottaa huomioon 25. helmikuuta 2021 esitetyn kysymyksen E-001132/2021 ja siihen työllisyysasioista ja sosiaalisista oikeuksista vastaava komission jäsenen komission puolesta 28. huhtikuuta 2021 antaman kirjallisen vastauksen ([8]),

— ottaa huomioon vuokratyöstä 19. marraskuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/104/EY ([9]),

— ottaa huomioon Euroopan työviranomaisen perustamisesta 20. kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1149 ([10]),

— ottaa huomioon sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29. huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 ([11]),

([1]) EUVL C 482, 23.12.2016, s. 31.
([2]) EUVL C 242, 10.7.2018, s. 24.
([3]) EUVL C 445, 29.10.2021, s. 75.
([4]) EUVL C 404, 6.10.2021, s. 159.
([5]) EUVL C 456, 10.11.2021, s. 14.
([6]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0249.
([7]) EUVL C 362, 8.9.2021, s. 82.
([8]) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2021-001132-ASW_EN.html
([9]) EUVL L 327, 5.12.2008, s. 9.
([10]) EUVL L 186, 11.7.2019, s. 21.
([11]) EUVL L 166, 30.4.2004, s. 1.

Torstai 25. marraskuuta 2021

— ottaa huomioon sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16. syyskuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 987/2009 ([12]),

— ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon 16. joulukuuta 1996 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/71/EY ([13]),

— ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin 96/71/EY muuttamisesta 28. kesäkuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/957 ([14]),

— ottaa huomioon palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin 96/71/EY täytäntöönpanosta sekä hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 (IMI-asetus) muuttamisesta 15. toukokuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/67/EU ([15]),

— ottaa huomioon direktiiviä 96/71/EY ja direktiiviä 2014/67/EU koskevien erityisten sääntöjen vahvistamisesta siltä osin kuin on kyse maantieliikenteen alan työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon ja direktiivin 2006/22/EY muuttamisesta valvontavaatimusten osalta sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta 15. heinäkuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2020/1057 ([16]),

— ottaa huomioon asetuksen (EY) N:o 561/2006 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse vuorokautista ja viikoittaista enimmäisajoaikaa, vähimmäistaukoja sekä vuorokautisia ja viikoittaisia lepoaikoja koskevista vähimmäisvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 165/2014 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse ajopiirtureilla tapahtuvasta paikannuksesta 15. heinäkuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/1054 ([17]),

— ottaa huomioon asetusten (EY) N:o 1071/2009, (EY) N:o 1072/2009 ja (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta niiden mukauttamiseksi maantieliikenteen alan kehitykseen 15. heinäkuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/1055 ([18]),

— ottaa huomioon avoimista ja ennakoitavista työehdoista Euroopan unionissa 20. kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/1152 ([19]),

— ottaa huomioon unionin tuomioistuimen asiassa C-55/18 antaman tuomion, jonka mukaan jäsenvaltioiden on velvoitettava työnantajat ottamaan käyttöön järjestelmä, jonka avulla päivittäistä työaikaa voidaan mitata ([20]),

— ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston, parlamentin ja komission marraskuussa 2017 vahvistaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin,

— ottaa huomioon 3. kesäkuuta 2021 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 910/2014 muuttamisesta eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kehyksen vahvistamisen osalta (COM(2021)0281), ”luotettava ja suojattu eurooppalainen sähköinen identiteetti”,

— ottaa huomioon 30. maaliskuuta 2020 annetun komission tiedonannon työntekijöiden vapaan liikkuvuuden harjoittamista koskevista suuntaviivoista covid-19-epidemian aikana,

— ottaa huomioon 16. heinäkuuta 2020 annetun komission tiedonannon ohjeista kausityöntekijöille EU:ssa koronavirusepidemiaan liittyen,

— ottaa huomioon 4. maaliskuuta 2021 annetun komission tiedonannon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevasta toimintasuunnitelmasta (COM(2021)0102),

---

([12]) EUVL L 284, 30.10.2009, s. 1.
([13]) EYVL L 18, 21.1.1997, s. 1.
([14]) EUVL L 173, 9.7.2018, s. 16.
([15]) EUVL L 159, 28.5.2014, s. 11.
([16]) EUVL L 249, 31.7.2020, s. 49.
([17]) EUVL L 249, 31.7.2020, s. 1.
([18]) EUVL L 249, 31.7.2020, s. 17.
([19]) EUVL L 186, 11.7.2019, s. 105.
([20]) Tuomio 14.5.2019, Federación de Servicios de Comisiones Obreras (CCOO) v. Deutsche Bank SAE, C-55/18 – CCOO, EU:C:2019:402.

— ottaa huomioon komissiolle esitetyn kysymyksen eurooppalaisen sosiaaliturvapassin käyttöönotosta sosiaaliturvaoikeuksien ja oikeudenmukaisen liikkuvuuden täytäntöönpanon parantamiseksi sähköisessä ympäristössä (O-000071/2021 – B9-0041/2021),

— ottaa huomioon työjärjestyksen 136 artiklan 5 kohdan ja 132 artiklan 2 kohdan,

— ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan päätöslauselmaesityksen,

A. ottaa huomioon, että EU:n sisäinen työvoiman liikkuvuus on ollut kasvussa viime vuosina; ottaa huomioon, että vuonna 2019 EU-28:sta muutti 17,9 miljoonaa ihmistä toiseen EU-maahan; ottaa huomioon, että näistä muuttajista 13 miljoonaa oli työikäisiä ja heistä 78 prosenttia oli työssä; ottaa huomioon, että vuonna 2019 EU:ssa oli 1,5 miljoonaa rajatyöntekijää ([21]); ottaa huomioon, että vuonna 2019 työikäiset muuttajat edustivat 4,3:a prosenttia kaikesta EU:n 28 jäsenvaltion työvoimasta; ottaa huomioon, että komission vuoden 2017 tietojen mukaan pimeän työn osuus on arviolta 11,6 prosenttia EU:n koko työvoimapanoksesta yksityisellä sektorilla ja 16,4 prosenttia bruttoarvonlisäyksestä ([22]); ottaa huomioon, että vuonna 2019 EU:ssa myönnettiin työntekijöille 4,6 miljoonaa esitettävää A1-asiakirjaa, mikä tarkoittaa arviolta 3,06:ta miljoonaa työntekijää; ottaa huomioon, että lähetetyillä työntekijöillä on oltava A1-lomake työskennellessään toisessa jäsenvaltiossa; toteaa, että A1-lomakkeessa on tietoa siitä sosiaaliturvajärjestelmästä, johon työntekijä kuuluu; ottaa huomioon, että A1-lomakkeissa ei ole ajantasaista reaaliaikaista tietoa sosiaaliturvan kattavuudesta;

B. ottaa huomioon, että Eurofoundin tietojen mukaan EU:n sisäiset liikkuvuusjaksot lyhenevät ja että 50 prosenttia muuttajista oleskelee vastaanottavassa maassa 1–4 vuotta; ottaa huomioon, että myös paluumuutto on lisääntynyt ([23]): jäsenvaltiosta vuonna 2017 lähteneistä kolme neljästä palasi takaisin ([24]); katsoo, että lyhyiden ja toistuvien liikkuvuusjaksojen vuoksi liikkuvien työntekijöiden on entistäkin tärkeämpää seurata sosiaaliturvamaksujaan ja eläkeoikeuksiaan;

C. ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksen 48 artiklassa annetaan parlamentille ja neuvostolle toimivalta toteuttaa tavallista lainsäätämisjärjestystä noudattaen sellaiset sosiaaliturvan alan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi; ottaa huomioon, että tätä varten niiden on toteutettava järjestelyjä, joilla turvataan työntekijöinä ja itsenäisinä ammatinharjoittajina tulevien siirtotyöläisten ja heidän huollettaviensa sosiaaliturvaoikeudet; ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksen 153 artiklan 1 kohdassa unionille annetaan toimivalta tukea ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa sosiaaliturvan alalla; ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksen 153 artiklan 2 kohdassa määrätään, että sosiaaliturvan alalla neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti erityistä lainsäätämisjärjestystä noudattaen sekä parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan;

D. ottaa huomioon, että liikkuvat työntekijät ja kansalaiset rikastavat sosioekonomisia rakenteita raja-alueilla, jotka muodostavat 40 prosenttia Euroopan unionin alueesta; ottaa huomioon, että tästä syystä on tarpeen varmistaa kansalaisille tasapuoliset toimintaedellytykset ja edellytykset oikeudenmukaiseen liikkuvuuteen tarjoamalle heidän käyttöönsä asianmukaiset välineet, jotta heille voidaan taata oikeusvarmuus, heidän oikeuksiensa suojelu ja sosiaaliturva; katsoo, että on tärkeää välttää liiallisen hallinnollisen rasituksen aiheuttamista yrityksille, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yritykset);

E. ottaa huomioon, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteen 12 mukaan työntekijöillä ja vastaavin ehdoin itsenäisillä ammatinharjoittajilla on työsuhteen tyypistä ja kestosta riippumatta oikeus riittävään sosiaaliseen suojeluun;

F. ottaa huomioon, että työntekijöiden hyväksikäyttöön perustuva epäreilu kilpailu, alihankinnan vilpillisyydet ja sosiaalisen polkumyynnin kaltaiset sopimattomat menettelyt aiheuttavat edelleen merkittäviä haasteita monissa jäsenvaltioissa ja ovat erittäin ongelmallisia EU:n yrityksille, työntekijöille ja yhteiskunnille; ottaa huomioon, että vilpilliset menettelyt näyttävät olevan yleisimpiä alihankintatyön eri muodoissa; ottaa huomioon, ettei tämän ongelman

([21]) Euroopan komissio, *Annual Report on Intra-EU Labour Mobility 2020*, 8. tammikuuta 2021. https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8369

([22]) Euroopan komissio, *Evaluation of the scale of undeclared work in the European Union and its structural determinants*, marraskuu 2017. https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19002&langId=en

([23]) Eurofound, *Tackling labour shortages in EU Member States*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2021.

([24]) Euroopan komissio, *Annual Report on Intra-EU Labour Mobility 2020*, 8. tammikuuta 2021. https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8369

suuruuden määrittämiseen ole saatavilla luotettavaa tietoa etenkään työntekijöiden lähettämisen osalta ([25]); katsoo, että yhtenä syynä on sovellettavan unionin lainsäädännön tehokkaan seurannan ja täytäntöönpanon valvonnan puute, erityisesti kun on kyse yhdenvertaisen kohtelun sekä ”sama palkka samasta työstä samassa paikassa” -periaatteista, ja katsoo, että näiden periaatteiden toteutumista ei voida taata, jos oikeuksien jäljitettävyyden ja siirrettävyyden periaatteita ei noudateta, ja että tähän on saatava parannusta;

G. ottaa huomioon, että covid-19-pandemia on korostanut ja huonontanut monien liikkuvien työntekijöiden ja rajatyöntekijöiden epävarmoja työ- ja elinoloja EU:ssa; toteaa kriisin osoittaneen, miten tärkeitä ovat sellaiset vahvat sosiaaliturvajärjestelmät, joilla varmistetaan, ettei ketään jätetä jälkeen liikkumisvapauden harjoittamisen vuoksi; ottaa huomioon, että jäsenvaltioiden pandemian puhkeamisen aikaan toteuttamat toimenpiteet aiheuttivat liikkuville työntekijöille oikeudellista epävarmuutta sovellettavien sosiaaliturvasääntöjen suhteen ja että työttömyysetuuksien hakeminen verkossa oli monille hankalaa; ottaa huomioon, että pandemia on tuonut esiin ilman sosiaaliturvaa olevien pimeän työn tekijöiden ja kausityöntekijöiden erityisen haavoittuvuuden ja että covid-19-pandemian johdosta lyhytaikaisena rahoitustukena annettavien pelastuspakettien väärinkäyttö ja niihin liittyvät vilpillisyydet ovat johtaneet pimeän ja liian vähäiseksi ilmoitetun työn määrän lisääntymiseen, myös uusiin pimeän työn tukimuotoihin ([26]);

H. ottaa huomioon, että digitalisaatio tarjoaa ennennäkemättömän tilaisuuden helpottaa työvoiman liikkuvuutta ja samalla nopeuttaa ja helpottaa sovellettavien EU:n säännösten noudattamisen valvontaa; ottaa huomioon, että EU:ssa ei järjestetä sellaista järjestelmällistä tiedonkeruuta, jonka tavoitteena olisi tarjota riittävästi tietoa liikkuvista työntekijöistä tai helpottaa sosiaaliturvaoikeuksien siirrettävyyttä yli rajojen siten, että toimivaltaiset toimijat ja laitokset todentaisivat reaaliaikaisesti työntekijöiden sosiaaliturvan kattavuuden ja sosiaaliturvaetuudet; katsoo, että tiedonsaanti sovellettavista säännöistä sekä sääntöjen tehokas noudattaminen, seuranta ja täytäntöönpanon valvonta ovat oikeudenmukaisen liikkuvuuden ja väärinkäytösten torjumisen välttämättömiä edellytyksiä; toteaa, että digitaaliteknologia voi helpottaa lainsäädännön valvontaa ja täytäntöönpanoa ja siten turvata liikkuvien työntekijöiden oikeudet ja vähentää yrityksille ja kansallisille laitoksille aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia, ja katsoo, että digitaaliteknologiaa olisi siksi edistettävä ja käytettävä tietosuojasääntöjä noudattaen;

I. ottaa huomioon, että jäsenvaltioissa eri alojen kansalliset työmarkkinaosapuolet ovat kehittäneet erilaisia kansallisia kortteja tai vastaavia työoikeuden alan välineitä joko yhdessä paikallisviranomaisten tai kansallisten viranomaisten kanssa; toteaa, että näitä erilaisia aloitteita yhdistää yksi olennainen piirre: ne ovat tunnuksia tai henkilökohtaisia kortteja, jotka ovat työntekijöille, viranomaisille ja pääasiallisille tarjoajille tehokas keino taata sosiaaliturva, kohtuullinen palkka ja ihmisarvoiset työolot työpaikalla; katsoo, että nämä aloitteet lisäävät tietoisuutta kaikkien työntekijöiden työsuhde- ja työoloista ja parantavat täytäntöönpanon valvontaa;

J. muistuttaa, että tehokkaista työsuojelutarkastuksista 14. tammikuuta 2014 antamassaan päätöslauselmassa parlamentti kehotti komissiota selvittämään, mitä hyötyjä voitaisiin saada ottamalla Euroopan tasolla käyttöön sellainen eurooppalainen sosiaaliturvakortti, jota on mahdoton väärentää, tai muunlainen EU:n laajuinen sähköinen asiakirja, johon voitaisiin tallentaa kaikki tarvittavat tiedot haltijan työsuhdeasioiden, kuten sosiaaliturvan tilanteen ja työaikojen, todentamiseksi ja johon sovellettaisiin tiukkoja tietosuojasääntöjä; muistuttaa, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista 19. tammikuuta 2017 antamassaan päätöslauselmassa parlamentti korosti saatavilla olevia sähköisen hallinnon mahdollisuuksia, joihin saattaa kuulua myös eurooppalainen sosiaaliturvakortti, jonka yhteydessä on annettava vahvat takeet tietosuojasta, ja joilla voitaisiin parantaa sosiaaliturvan yhteensovittamista unionissa ja kansalaisten tietämystä; ottaa huomioon, että työllisyys- ja sosiaalipolitiikasta euroalueella vuonna 2020 22. lokakuuta 2020 antamassaan päätöslauselmassa parlamentti pyysi komissiota esittämään tosiseikkoihin pohjautuvan vaikutustenarvioinnin jälkeen ehdotuksen EU:n digitaalisesta sosiaaliturvatunnuksesta; ottaa huomioon, että vahvasta sosiaalisesta Euroopasta oikeudenmukaisten siirtymien toteuttamiseksi 17. joulukuuta 2020 antamassaan päätöslauselmassa parlamentti kehotti jälleen komissiota tekemään ehdotuksen EU:n digitaalisesta sosiaaliturvatunnuksesta ja mahdollisesta valvontamekanismista, kuten henkilökohtaisesta työkortista, ja katsoi vahvasti, että työntekijöillä ja heidän edustajillaan ja

([25]) Eurofound, *Exploring the fraudulent contracting of work in the European Union*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 21. marraskuuta 2016.

([26]) Pimeän työn vastainen EU-foorumi, *COVID 19: combating fraud in short-term financial support schemes*, toukokuu 2021. https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=24072&langId=en

työsuojeluviranomaisilla on oltava ajantasaiset tiedot työnantajistaan ja palkkaoikeuksistaan sekä työntekijöiden oikeuksista ja sosiaalisista oikeuksista; muistuttaa, että EU:n sisäisestä työvoiman liikkuvuudesta 20. toukokuuta 2021 antamassaan päätöslauselmassa parlamentti korosti, että jäsenvaltioiden välisen tiedonvaihdon digitalisointi voisi helpottaa työntekijöiden oikeudenmukaista ja tasapuolista vapaata liikkuvuutta sekä asiaa koskevien unionin sääntöjen täytäntöönpanon valvontaa;

K. ottaa huomioon, että 24. lokakuuta 2017 päivätyssä komission työohjelmassa vuodeksi 2018 ilmoitettiin komission aikomuksesta ottaa käyttöön eurooppalainen sosiaaliturvatunnus, jonka avulla pyritään edistämään liikkuvien työntekijöiden oikeudenmukaisten työolojen turvaamista koskevaa yleistä tavoitetta, ylläpitämään kaikkia liikkuvia kansalaisia koskevia sosiaalisia normeja ja varmistamaan niiden asianmukainen täytäntöönpano; ottaa huomioon, että komissio kuuli sidosryhmiä ja kansalaisia 27. marraskuuta 2017 ja 7. tammikuuta 2018 välisenä aikana eurooppalaisen sosiaaliturvatunnuksen käyttöönotosta; ottaa huomioon, että komissio suunnitteli eurooppalaista sosiaaliturvatunnusta koskevassa alustavassa vaikutustenarvioinnissaan vuodelta 2017 myös mahdollisuutta laajentaa pidemmällä aikavälillä eurooppalaisen sosiaaliturvatunnuksen käyttöä muillekin politiikan aloille sosiaaliturvan yhteensovittamisen lisäksi; ottaa huomioon, että komissio vahvisti 13. elokuuta 2020 julkaistussa ”Vuotuinen selvitys rasituksesta 2019” -katsauksessaan työskentelevänsä eurooppalaista sosiaaliturvatunnusta koskevan aloitteen parissa; ottaa huomioon, että komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ilmoitti Euroopan unionin tilasta 16. syyskuuta 2020 pitämässään puheessa, että komissio aikoo piakkoin esittää luotettavaa ja suojattua eurooppalaista sähköistä identiteettiä koskevaa järjestelmää; ottaa huomioon, että komissio ilmoitti Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevassa toimintasuunnitelmassa käynnistävänsä vuonna 2021 pilottihankkeen, jossa tutkitaan mahdollisuutta ottaa vuoteen 2023 mennessä käyttöön eurooppalainen sosiaaliturvapassi, joka pohjautuisi eurooppalaisesta sähköisestä identiteetistä esitettyyn aloitteeseen;

L. ottaa huomioon, että Euroopan ammatillinen yhteisjärjestö katsoo, että eurooppalainen sosiaaliturvatunnus on tärkeä työväline petosten ja sosiaaliturvan väärinkäytön torjunnassa; ottaa huomioon, että BusinessEurope julkaisi 12. tammikuuta 2018 muistion, jossa se korosti eurooppalaisen sosiaaliturvatunnuksen mahdollisuuksia parantaa sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista EU:ssa ja ilmaisi samalla huolensa kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien moninaisuudesta, mahdollisista tietosuojaongelmista ja hallinnollisen rasituksen lisääntymisestä; ottaa huomioon, että rakennusalan työmarkkinaosapuolet ovat peräänkuuluttaneet tehokkaita digitaalisia välineitä, joilla varmistetaan sovellettavan lainsäädännön noudattamisen valvonta ja joihin kuuluu henkilökohtaisia työkortteja koskeva eurooppalainen toimintamalli ([27]);

M. ottaa huomioon, että Euroopan työviranomainen (ELA) perustettiin kesäkuussa 2019; ottaa huomioon, ettei eurooppalainen sosiaaliturvatunnus sisälly ELA-asetukseen; ottaa huomioon, että ELAn tavoitteena on varmistaa työvoiman oikeudenmukainen liikkuvuus avustamalla jäsenvaltioita ja komissiota työvoiman liikkuvuutta ja sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan unionin lainsäädännön tehokkaassa soveltamisessa ja täytäntöönpanon valvonnassa;

1. muistuttaa, että parlamentti on pyytänyt vuodesta 2014 lähtien useaan otteeseen komissiota selvittämään, mitä hyötyjä saataisiin eurooppalaista sosiaaliturvatunnusta koskevasta lainsäädäntöehdotuksesta, jolla luodaan EU:n laajuinen digitaalinen väline sosiaaliturvan yhteensovittamiseksi ja työvoiman oikeudenmukaisen liikkuvuuden takaamiseksi liikkuville työntekijöille; pitää valitettavana, ettei komissio useista lupauksistaan huolimatta ole vieläkään esittänyt ehdotusta eurooppalaisesta sosiaaliturvatunnuksesta; pyytää jälleen komissiota selittämään, miksi se ei ole tehnyt ehdotusta;

2. kehottaa komissiota toimittamaan parlamentille eurooppalaista sosiaaliturvatunnusta koskevan vaikutustenarvioinnin luonnoksen, joka toimitettiin sääntelyntarkastelulautakunnalle vuosina 2017–2018, sekä sääntelyntarkastelulautakunnan tästä luonnoksesta antaman lausunnon; kehottaa komissiota toimittamaan parlamentille mahdolliset muut asiakirjat, joiden perusteella se on päättänyt olla viemättä eteenpäin eurooppalaista sosiaaliturvatunnusta koskevaa ehdotusta;

3. on tyytyväinen siihen, että komissio on sitoutunut Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevassa toimintasuunnitelmassaan käynnistämään pilottihankkeen, jossa tutkitaan mahdollisuutta ottaa käyttöön digitaalinen eurooppalainen sosiaaliturvapassi; pitää myönteisenä sitä, että digitaalisten ratkaisujen tutkimista varten käynnistetään pilottihankkeita, ja kehottaa komissiota tiedottamaan parlamentille asianmukaisesti niiden tuloksista ja mahdollisista toteutusvaiheen aikana ilmenneistä vaikeuksista; korostaa, että eurooppalaista sosiaaliturvapassia koskevassa pilottihankkeessa on keskityttävä tiiviisti oikeudenmukaisen liikkuvuuden turvaamiseen; kehottaa komissiota nostamaan tavoitetasoaan sekä sisällön että aikataulun osalta ja käynnistämään pilottihankkeen rinnalla asianmukaisen arvioinnin

([27]) EFBWW:n ja FIEC:in lausunto, *EU construction social partners call for digital enforcement*, 24. kesäkuuta 2021. https://www.efbww.eu/news/eu-construction-social-partners-call-for-digital-enforcement/2657-a

Torstai 25. marraskuuta 2021

tähän mennessä tehdyn työn pohjalta, jotta eurooppalaista sosiaaliturvapassia koskevan lainsäädäntöehdotuksen laatiminen voidaan aloittaa ennen vuoden 2022 loppua ja siten varmistaa työntekijöiden oikeuksien siirrettävyys ja jäljitettävyys mahdollisimman pian;

4. panee merkille komission ehdotuksen eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kehyksen vahvistamisesta; kehottaa komissiota pitämään parlamentin ajan tasalla sähköisen identiteetin käyttöönotosta; toteaa, että eurooppalaista sosiaaliturvapassia koskeva aloite on tarkoitus kytkeä sähköisen identiteetin kehykseen ja katsoo, että sen olisi oltava pakollinen kaikille jäsenvaltioille;

5. korostaa liikkuvien työntekijöiden roolia covid-19-pandemian aikana erityisesti tietyillä keskeisillä aloilla ja toteaa, että näille työntekijöille on pikaisesti taattava paitsi ihmisarvoiset työolot myös samassa paikassa tehtävää samanarvoista työtä koskevat yhtäläiset työehdot;

6. katsoo, että eurooppalaista sosiaaliturvapassia koskevan aloitteen esittämisellä olisi pyrittävä varmistamaan sosiaaliturvaoikeuksien tehokas yksilöinti, jäljitettävyys, kasaantuminen ja siirrettävyys, parantamaan työvoiman liikkuvuutta ja sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevien EU-sääntöjen täytäntöönpanoa työmarkkinoilla oikeudenmukaisesti ja vaikuttavasti, jotta taataan yhtäläiset toimintaolosuhteet EU:ssa, mahdollistamaan se, että asianomaiset kansalliset viranomaiset, kuten työsuojeluviranomaiset, sosiaaliturva-alan tarkastajat ja työmarkkinaosapuolet, voivat todentaa liikkuvien työntekijöiden vakuutusaseman ja maksut reaaliaikaisesti, kun ne suorittavat työsuojelu- ja sosiaaliturva-alan tarkastuksia tai osallistuvat niihin; ehkäisemään paremmin sopimattomia menettelyjä, kuten väärinkäytöksiä ja sosiaaliturvaan liittyviä petoksia, ja siten osaltaan torjumaan pimeää työtä sekä vastaanottavan maan voimassa olevia palkanmuodostusmekanismeja ja sosiaaliturvamaksuja koskevien velvoitteiden noudattamatta jättämistä; korostaa, että eurooppalaisen sosiaaliturvapassin avulla työntekijöiden olisi myös helpompaa seurata sosiaaliturvamaksujaan ja -etuuksiaan, kuten eläkeoikeuksiaan, ja tehdä niitä koskevia hakemuksia, mikä helpottaisi näiden siirrettävyyttä; korostaa, että eurooppalaiseen sähköiseen identiteettiin perustuvaan eurooppalaiseen sosiaaliturvapassiin olisi kuuluttava sekä liikkuvien kansalaisten ja työntekijöiden tunnistamisen mahdollistava tekijä että heidän sosiaaliturvaetuutensa reaaliaikaisesti todentava tekijä;

7. korostaa, että eurooppalaista sosiaaliturvapassia koskevalla aloitteella olisi pyrittävä turvaamaan sosiaalisten oikeuksien saatavuus helpottamalla tiedonsaantia ja parantamalla sosiaaliturvan yhteensovittamista ja työvoiman liikkuvuutta koskevien sovellettavien sääntöjen täytäntöönpanoa rajat ylittävissä tilanteissa; katsoo, että komission ehdotuksen eurooppalaista sosiaaliturvapassia koskevasta aloitteesta on tuotava selkeitä hyötyjä kaikille liikkuvuuteen osallistuville sidosryhmille, kuten liikkuville kansalaisille ja työntekijöille, yrityksille pk-yritykset mukaan lukien, työnantajille ja ammattiliitoille sekä kansallisille viranomaisille kuten työsuojeluviranomaisille ja sosiaaliturva-alan tarkastajille; katsoo, että eurooppalaista sosiaaliturvapassia koskevalla aloitteella olisi pyrittävä yksinkertaistamaan eri tahojen välisiä toimia ja lähentämään näitä sidosryhmiä rajat ylittävissä tilanteissa, jotta liikkuvia kansalaisia ja työntekijöitä ja heidän oikeuksiaan voidaan suojella paremmin ja jotta kaikille näille sidosryhmille voidaan tarjota selkeää tietoa ja siten parantaa ennustettavuutta ja tehdä hallinnollisista menettelyistä sujuvia ja ripeitä; muistuttaa, että eurooppalaista sosiaaliturvapassia koskevan aloitteen on oltava toissijaisuusperiaatteen mukainen, eikä se saa näin ollen rajoittaa kansallisia sosiaaliturvajärjestelmiä ja niiden monimuotoisuutta vaan siinä on kunnioitettava kansallisia työmarkkinamalleja ja työmarkkinaosapuolten riippumattomuutta; korostaa, että eurooppalaisen sosiaaliturvapassin ei pidä olla edellytys liikkumisvapauden harjoittamiselle, vaan sillä olisi pyrittävä helpottamaan tiedonsaantia ja parantamaan sosiaaliturvan yhteensovittamista ja työvoiman liikkuvuutta koskevien sovellettavien sääntöjen täytäntöönpanoa rajat ylittävissä tilanteissa;

8. kehottaa komissiota laatimaan tiiviissä yhteistyössä ELAn kanssa ja esittämään asianmukaisen arvioinnin jälkeen eurooppalaista sosiaaliturvapassia koskevan lainsäädäntöehdotuksen, jolla kansallisille viranomaisille, kuten työsuojeluviranomaisille ja sosiaaliturva-alan tarkastajille ja työmarkkinaosapuolille, tarjotaan reaaliaikainen väline kansallisen ja EU:n lainsäädännön tehokasta täytäntöönpanoa varten niiden suorittaessa työsuojelu- ja sosiaaliturva-alan tarkastuksia tai osallistuessa niihin; katsoo, että eurooppalaisella sosiaaliturvapassilla olisi voitava todentaa reaaliaikaisesti työntekijän työpaikan sijainti, asemapaikka, työsuhteen laatu ja henkilöllisyys sekä standardimuotoiset sosiaaliturvaetuudet ja -säännökset sekä asetuksessa (EY) N:o 883/2004 tarkoitetut todistukset; kehottaa komissiota arvioimaan, voitaisiinko eurooppalaisella sosiaaliturvapassilla mahdollistaa muiden asiaankuuluvien tietojen tarkastaminen rajoittamatta tietosuojasääntöjen soveltamista ja varmistaen samalla yhdenvertainen kohtelu;

9. katsoo, että eurooppalaisen sosiaaliturvapassin olisi katettava kaikki liikkuvat EU:n kansalaiset ja työntekijät, myös itsenäiset ammatinharjoittajat, sekä kaikki liikkuvat kolmansien maiden kansalaiset, joihin sovelletaan EU:n sisäistä liikkuvuutta koskevia EU:n sääntöjä;

10. katsoo, että eurooppalaisen sosiaaliturvapassin käyttöönottoon olisi sisällyttävä reaaliaikainen kansallisten tietokantojen välinen todentamis- ja valvontajärjestelmä ja tietojenvaihto, jossa noudatetaan tiukasti henkilötietojen suojaa koskevia EU:n sääntöjä, jotta voidaan taata järjestelmän täysi toimintakyky, säilyttää tietojen luotettavuuden ja tunnisteiden sertifioinnin korkea taso sekä välttää virheet ja väärinkäytökset; korostaa, että sosiaaliturvaan liittyvien tietojen ja henkilötietojen olisi oltava vain asianomaisen henkilön ja asiassa toimivaltaisten kansallisten viranomaisten saatavilla ja että niitä ei saisi jakaa muihin tarkoituksiin kuin sosiaaliturvan yhteensovittamista ja työvoiman EU:n sisäistä liikkuvuutta koskevien EU:n sääntöjen täytäntöönpanoa varten tietosuojasääntöjä tiukasti noudattaen; katsoo, että niissä jäsenvaltioissa, joissa työmarkkinaosapuolet suorittavat työsuojelutarkastuksia tai osallistuvat niihin, pääsy toisista jäsenvaltioista tulleiden työntekijöiden sosiaaliturvaan liittyviin tietoihin on turvattava työmarkkinaosapuolille tietosuojasäännösten noudattamista vaarantamatta;

11. pitää myönteisenä useissa jäsenvaltioissa tehtyjä aloitteita, joilla pyritään parantamaan unionin oikeuden tehokasta täytäntöönpanoa käyttämällä kansallisia kortteja tai vastaavia työoikeuden alan välineitä ([28]); korostaa, että vaikka nämä kansalliset aloitteet lisäävät tietoisuutta kaikkien työntekijöiden palkkauksesta ja työoloista ja parantavat täytäntöönpanon valvontaa, niillä ei voida helpottaa voimassa olevien ja täsmällisten tietojen vaihtoa muun muassa työsuhteesta ja rajat ylittävistä oikeuksista; kehottaa komissiota varmistamaan, että eurooppalaista sosiaaliturvapassia koskevalla aloitteella annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus hyödyntää tietoja, joita saadaan kansallisten korttien tai vastaavien työoikeuden alan välineiden tarjoamien parempien tunnistamis- ja todentamismahdollisuuksien avulla maissa, joissa tällaisia aloitteita on olemassa; korostaa, että eurooppalaisen sosiaaliturvapassin sisällyttäminen kansallisiin kortteihin tai vastaaviin työoikeuden alan välineisiin ei saisi korvata näitä kansallisia käytäntöjä vaan sillä olisi täydennettävä niitä ja että passilla olisi annettava ainoastaan tarvittavat tiedot asianomaisille viranomaisille; toteaa lisäksi, että se ei saa rajoittaa kansallisten työmarkkinaosapuolten riippumattomuutta eikä sovellettavissa työehtosopimuksissa kansallisen lainsäädännön ja käytäntöjen mukaisesti vahvistettuja työehtoja; on sitä mieltä, että eurooppalainen sosiaaliturvapassi ja sen sisällyttäminen kansallisiin kortteihin tai vastaaviin työoikeuden alan välineisiin niissä maissa, joissa niitä on olemassa, saattavat toimia tulevien EU:n tason täytäntöönpanotoimien perustana;

12. katsoo, että kaikilla työntekijöillä, työmarkkinaosapuolilla sekä kansallisilla työsuojeluviranomaisilla ja sosiaaliturva-alan tarkastajilla olisi oltava ajantasaiset tiedot työsuhteista, palkkaoikeuksista sekä työntekijöiden oikeuksista ja sosiaalisista oikeuksista sovellettavan työehtosopimuksen tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti;

13. huomauttaa, että esitettävä asiakirja A1 (A1-lomake) on tärkeä mutta nykyisellään ainoa väline liikkuvan työntekijän sosiaaliturvan todentamiseksi; on tietoinen A1-lomaketta koskevaan menettelyyn liittyvistä rajoitteista ja haasteista, erityisesti silloin kun A1-lomaketta käyttää työnantaja, riippuen jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien digitalisoinnin tasosta, ja silloin kun toimivaltainen kansallinen viranomainen todentaa lomakkeita tilanteessa, jossa palveluja tarjotaan toisessa jäsenvaltiossa, mutta myös liittyen EU:n lähetettyjen työntekijöiden määrää ja ominaisuuksia koskevien täsmällisten tietojen saamisessa; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita parantamaan edelleen A1-lomakkeiden todentamisprosessia ja katsoo, että jäsenvaltioiden välille on kehitettävä nopeita menettelyjä, joilla puututaan vilpillisesti saatujen tai käytettyjen A1-lomakkeiden ongelmaan; toteaa, että A1-lomakkeeseen liittyvät rajoitukset ja haasteet haittaavat täsmällisten tietojen saamista lähetettyjen työntekijöiden määrästä ja ominaisuuksista EU:ssa; huomauttaa, että eurooppalainen sosiaaliturvapassi antaisi reaaliaikaista tietoa liikkuvien työntekijöiden sosiaaliturvasta sillä hetkellä, kun työsuojelutarkastus suoritetaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa; kehottaa komissiota varmistamaan, että eurooppalaista sosiaaliturvapassia koskevalla pilottihankkeella helpotetaan sosiaaliturvan saamista yksinkertaistamalla A1-lomakkeen pyytämistä, myöntämistä ja todentamista koskevia menettelyjä petosten torjumiseksi;

14. katsoo, että eurooppalaisen sosiaaliturvapassin olisi perustuttava eurooppalaiseen sähköiseen identiteettiin, eurooppalaiseen sairaanhoitokorttiin ja sosiaaliturvatietojen sähköiseen vaihtojärjestelmään ja täydennettävä niitä myös sen vuoksi, että niitä voitaisiin laajentaa muille sosiaaliturvan yhteensovittamisen ja EU:n työoikeuden alueille; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että sosiaaliturvatietojen sähköinen vaihtojärjestelmä otetaan täysimääräiseen käyttöön mahdollisimman pian, ja käyttämään EU:n nykyisten rahastojen tarjoamia mahdollisuuksia helpottaa elpymis- ja palautumistukivälineen mukaisten kansallisten suunnitelmien täytäntöönpanoa, jotta sosiaaliturvatietojen sähköinen vaihtojärjestelmä voidaan panna kaikilta osin täytäntöön ja jotta voidaan edistää julkishallinnon digitalisointia, helpottaa tiedonvaihtoa sosiaaliturvalaitosten välillä, nopeuttaa yksittäisten tapausten käsittelyä sekä parantaa ELAn ja

([28]) EFBWW:n ja FIEC:n kertomus, *Social identity cards in the European construction industry,* 2015.

asiaankuuluvien toimivaltaisten kansallisten viranomaisten täytäntöönpanon valvontavalmiuksia; kehottaa komissiota selventämään ELAn tulevaa roolia eurooppalaisen sosiaaliturvapassin suunnittelussa ja toteutuksessa; korostaa, että lisääntynyt digitalisaatio ei saa heikentää käytössä olevia suojatoimenpiteitä sosiaaliturvapetosten torjumiseksi;

15. pyytää komissiota toimimaan tiiviissä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten ja asiaankuuluvien kansallisten sosiaaliturvalaitosten ja työsuojeluviranomaisten kanssa eurooppalaisen sosiaaliturvapassin kehittämisessä ja käyttöönotossa ja varmistamaan tässä yhteydessä, että työmarkkinaosapuolten riippumattomuutta ja kansallisten työmarkkinamalleja kunnioitetaan kaikilta osin; katsoo, että reaaliaikaisen pääsyn tietoihin antava eurooppalainen sosiaaliturvapassi tarjoaisi toimivaltaisille kansallisille viranomaisille ja työmarkkinaosapuolille mahdollisuuden todentaa työntekijöiden sosiaaliturvan kattavuus milloin tahansa ja parantaisi siten työsuojelutarkastuksia ja tukisi todisteiden keräämistä rajat ylittävissä yhteisissä työsuojelutarkastuksissa ([29]);

16. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.

([29]) Eurofound, *Joint cross-border labour inspections and evidence gathered in their course*, 2019.